Posamezna številka stane 2 kroni.
Naročnina listu: Celo leto 35 din., pol leta 18 din., četrt leta 9 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 65 din. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Telefon interurban štev. 113.

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Poštnina v državi SHS pavšalirana
„Straža" izhaja v pondeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta štev. 5. - Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštnine prosta. Telefon interurban štev. 113.

25. štev. Maribor, dne 1. marca 1922. Letnik XIV.

Jugoslovanski državni problem.

Nezrelost naše beograjske vlade se vedno bolj pokazuje. Sprva so nekateri upali, da bo s centralizmom vsaf za silo šlo, a vsak dan je jasneje, da je centralizem v Jugoslaviji sploh nemogoč. Beogradu manjka ne samo gospodarskih in tehničnih, temveč še bolj umskih in moraličnih predpogojev za centralistični sistem. Dokaz so nam čudne novice, ki prihajajo iz Beograda. Enkrat grozijo z vojaško diktaturo, drugič z amputacijo. Te pretnje niso samo časnikarska fraza, temveč dejstvo. Porodica resno razpravlja o amputaciji, o odrezanju velikega kosa narodnega mesa, samo da se izpolnijo njihove kaprice in vladoželjne strasti. Če vsled tega trpi jugoslovanstvo, se država razcepi, jim je vseeno. Spričo dejstva, da Angleška, kot svetovna država, poskuša vsa sredstva, da bi nezadovoljno Irsko vsaj še malo priklenila nase, se nam zdijo novice iz Beograda, glede amputacije kakor bajka iz devete dežele. Največja velesila žrtvuje vse, samo, da zasigura neokrnjene meje svoji državi, mala balkanska državica pa, prezirljivo in lahkomiselno odbija najkulturnejše in gospodarsko najmočnejše dele in jih siloma izločuje iz svojega telesa. Med pametnimi ljudmi se zdi, tako postopanje pač popolnoma nemogoče, tudi od balkanske politike ne bi pričakoval kaj takšnega. V vodilnih krogih pri nas res smrdi. Beograjski gospodi manjka vsaka širša orijentacija v gospodarskem državnem in slovanskem oziru. Ni čuda vsled tega, da doživljamo v državi krizo za krizo, da je vse nezadovoljno, ker vodilnim osebam manjka v temeljnih državnih zadevah prave orijentacije in gre za to naša politika čisto napačno pot. Pri nas se vse presoja s stališča srbske

plemenske perspektive.

Kako si v Beogradu predstavljajo ujedinjenje? Slovenci, Hrvati in drugi prečani naj „napravijo prošnjo, da jih beograjska porodica milostno sprejme pod svoje varuštvo. Na kolenih jih naj prosimo, da nas sprejmejo v svojo državo, ki pošilja k nam svoje komandante, da nam ukazujejo. Neverjetna nadutost! Če ste jedro države, državotvorni element, potem morate vi k nam priti, in nam prigovarjati, da se z vami združimo, storiti vse, da se združenje z vami vsem olajša in skupno bivanje omogoči.

Tako se pa nam zdi, da nas niste sprejeli kot ravnopravnega brata, temveč kot najemnika, ki ga hočete že pri najmanjšem nesporazumljenju iz stanovanja vreči in po svetu pognati. Ali je to bratstvo? Kot starejši brat v skupni državi bi morali žrtvovati vse, da se ohrani mir in pravica med brati. Spoštovati in prizanašati bi morali našim običajem, navadam, zgodovinski tradiciji, ponosu, naše slabosti pa celiti in zdraviti očetovski. S slabotnimi narodi se mora postopati, kakor z ranami očeta. Nestrpnost, usiljivost in neupoštevanje drugih individualnosti je znamenje, da še niste državotvorni, ker še ne znate narodov vzgajati in jih s primernimi sredstvi pridobivati za svojo državno idejo. Vzgled prave državotvornosti so Angleži. Angleži si znajo druga plemena pridobiti za svojo državo s tem, da do skrajnosti upoštevajo njihove posebnosti, ugodijo njihovim željam do skrajnih možnosti, zato se tudi ustvarili svetoven državni imperij. Srbi so tudi poklicani, da igrate nekako prvo vlogo v naši državi, ki naj združi vse Jugoslovane v srednji Evropi v enotno državo, a vaša tragična krivda je da nimate niti najprimitivnejših predpogojev za vodstvo drugih narodov.

Lokalni provincializem, ki ne vidi daleč preko Drine in Donave, je vodilni gospodi v Beogradu prešel v kri in meso. Pri njih prevladuje predvsem plemenski interes. Državni problem — promatrajo z zgolj velikosrbskega, ali boljše „malosrbskega" stališča. Kajti delati politiko le enega plemena je znamenje malega in ne velikega stališča. Vse naše krize imajo svoj vzrok le v tem, da se skuša rešiti jugoslovanski problem le s plemenskega stališča. Če se že tako proslavljajo centralisti kot čistokrvne Jugoslovane, vendar njihova dejanja dokazujejo ravno nasprotno. Nam predbacivajo separatizem, sami pa so največji separatisti, kajti vsa njihova politika ni jugoslovanska, srbo-hrvatsko-slovenska politika, temveč politika hegemonije enega plemena. Vsa boljša mesta pri diplomaciji, vojaštvu, carini, ministrstvih in dr. so po večini zasedena le po pripadnikih enega plemena. Kdor ni doma v Šumadiji, ni zanesljiv in dovolj patrijotičen. V imenu edinstva morajo naši ljudje odstopiti boljša mesta drugemu plemenu, da se pridev v okom separantizmu. Gg. edinstveni centralisti, ali se ne pravi to belcebuba izganjati z belcebubom? Če hočete edinstvo je prvo: enaka pravica za vse, medsebojno spoštovanje pravic in zaupanje. Vi pa s svojimi dejanji dokazujete, da nimate smisla za to pravico in tudi ne zaupanja do nas.

Vaše izgovarjanje, da je edinstvo v nevarnosti, je znamenje, da v edinstvo ne verujete, ali pa hočete delati iz edinstva in bratske vzajemnosti umazane dobičke. Take upravne in politične metode in ne naša opozicija so grobokopi državnega in bratskega edinstva! Slovensko, hrvatsko in srbsko ljudstvo je zrelo za edinstvo, a vanje ga morajo pripeljati le pošteni voditelji, ki jim je v resnici država vse, ne pa strankarska in plemenska strast.

Strast rodi le zopet strast, hudo zopet hudo, ena pretiranost drugo pretiranost. Največji dokaz za to nam je Radič in radičevstvo. Ali bi bil Radič v Jugoslaviji mogoč, če bi se upoštevale pri ustavi plemenske in zgodovinske posebnosti ter pravice posameznih pokrajin? Radičevstvo ni porodila hrvatska narodna duša v treznosti mirnega premišljevanja, temveč v silobranu proti hegemoniji centralizma v Beogradu. Kajti, kaj je pri današnjem plemenskem in geografičnem položaju centralistični sistem v Beogradu drugega, kakor nadvlada enega plemena. Ni mogoče drugače! Beograd, Zagreb in Ljubljana predstavljajo kljub jezikovni enotnosti tako različne kulturne tradicije, da more tukaj le avtonomija peljati v edinstvo. Vsako enostransko in prenapeto koncentriranje naših političnih moči na eno izmed teh mest pomeni polom jugoslovanske državne misli. Pribičeviču v Beogradu se mora postaviti Radič v Zagrebu po robu. Ko bi ne bilo Pribičeviča v Beogradu, bi bil tudi Radič v Zagrebu nemogoč. Da ni vstal tudi v Ljubljani slovenski „Radič" se moramo zahvaliti samo širokosrčnosti in politični zrelosti slov. ljudstva in njegovemu voditelju dr. Korošcu. Rešiti nas more le politika SLS, ki je politika

plemenske enakopravnosti.

Enostranska plemenska politika je privedla naš državni voz v močvirje, odkoder ne more, ne naprej, ne nazaj. Našim vodilnim politikom se bo treba temeljito preorientirati, če bodo hoteli državni voz rešiti. Zamenjati bo treba politiko protežiranja enega plemena s politiko ravnopravnosti vseh plemen. Fantastično centralistično politiko bo treba zamenjati z realno politiko samouprave, ozkosrčni plemenski partikularizem z jugoslovanskim širokosrčnim univerzalizmom. Zanikati zgodovinska dejstva treh plemen, njihove kulturne in verske posebnosti prirojeno in vzgojeno stoletno čustvovanje se ne pravi voditi realne politike. Čez noč ustvariti iz vseh teh različnih enot, se pravi, delati zgodovinskemu razvoju in človeškim dušam ne prenesljivo silo —, ki nujno vodi v prelom in popolno ločitev.

Pametna realna politika, ki se bo naslonila na zgodovinske samoupravne pokrajine, bo tudi najlepše rešila gospodarske pravice. Povojna dedščina je slab gospodarski položaj. — Ljudstvo vzdihuje in išče pomoči. Treba bo sodelovanja države in ljudstva, da se gospodarsko zopet dvigne. Avtonomija bo to sodelovanje vsega ljudstva pri gospodarski obnovi omogočila, zmanjšala pa tudi mržnjo ljudstva proti državi, ker bo ljudstvo spoznalo, da marsikak greh, ki se danes pripisuje slabemu državnemu gospodarstvu, je pripisovati le slabim povojnim razmeram.

Če se bomo postavili na stališče avtonomije, bomo postavili tudi temeli za združenje vseh jugoslovanskih plemen. Upoštevanje plemenske enakopravnosti in avtonomije bo podlaga za uresničenje jugoslovanske državne enote, ki bi segala od Triglava do Črnega morja. Naša politika bi postala univerzalna, vse-jugoslovanska. Če danes izvestni krogi odklanjajo edinstvo z Bulgari, je to izraz ravno iste plemenske ozkosrčnosti, s katero odklanjajo plemensko enakopravnost in avtonomijo v SHS. Tukaj treba enkrat prebiti led. Hvala Bogu, imamo še državnike, ki bolj širokosrčno in globoko slovansko mislijo, dr. Korošca, Protiča in druge, ki s svojim delovanjem pripravljajo temelje za to vse-jugoslovansko državo.

Velika jugoslovanska država je nujna zahteva časa. Moderni gospodarski in tehnični razvoj zahteva ustvaritev velikih držav. V veliki tekmi svetovnega gospodarstva in industrije male državice ne bodo mogle tekmovati, obsojene bodo na životarenje. Vsaka država mora zato stremeti za povečanjem svojega ozemlja. V danem položaju nam je mogoče v Jugoslaviji razširiti naše ozemlje potom avtonomije ali federacije. Zato je preustroitev naše ustave v avtonomističnem smislu na podlagi popolne enakosti vseh plemen, nujna državna potreba. Dal Bog, da bi se v prid velike Jugoslavije s pomočjo modernih državnikov kmalu izvršila.

Dr. J. J.

Rekrutsko gorje in naši državotvorci.

Pri razpravi o dvanajstinah na 31. seji narodne skupščine je poslanec Jugoslovanskega kluba g. Brodar osvetlil najtežje breme, ki tišči in ubija narod — to je vojsko ter označil tudi mnoge krivice, ki se družijo s to strašno pezo. Govoril je o slabi oskrbi, ki povzročuje, da ginejo najboljši mladeniči — cvet našega naroda, o brezbrižnosti, s katero se gleda na mlado človeško življenje, ki je danes v vojski skoraj pod vsako ceno in ko je s tem zadel v živo, so posebno vneti pristaši današnjega režima začeli kazati svojo pravo barvo, krinke so padle in pokazalo se je toliko nekulture in ostudnega cinizma, da se človek zgrozi in strese: kje smo, kje smo!

Za Valerijanom Pribičevičem, ki je vpil, naj „Slovenci nehajo švercati" pa bo dovolj denarja za vojsko, se je čutil demokrat Kukovec poklicanega, ne da bi morda zavrnil nizkoten in neosnovan Pribičevičev izpad o „slovenačkom švercu", temveč, da zmerja govornika kot „hujskača proti skupni vojski". Nato g. Brodar:

Ker se tukaj govori, da mi hujskamo, sem prisiljen, da vzamem v roko nekatera pisma naših vojakov, ki sem jih prejel v zadnjem času, iz katerih boste razvideli, da so oni patrijotični, da hočejo dobro naši državi, da hočejo služiti z veseljem naši vojski, da pa jih boli, ker se dogajajo marsikatere nepravilnosti in neredi v naši armadi, katerih bi ne bilo potreba.

Eno od teh pisem pravi: „Povem, da so tukaj obupne razmere. Zares obupne! Komaj je minulo mesec dni, pa je že ogromno število fantov odšlo v bolnico." Nimamo dovolj vode, ne za piti, ne za umivanje, a še ta, kar je je, smrdi kakor gnojnica. Menaža je slaba. Najbolj mučno pa je, da nas tepejo in klofutajo, čeravno smo že veliko prestali v vojski."

V tem pismu stoji na zadnji strani: „Resničnost gori omenjenih razmer in ravnanja z nami potrjujemo: sledé podpisi!" (Dr. Kukovec vpije: „To so vaši agitatorji!") Tako govorite vi! Jaz navajam tu samo resnico. Jaz ne govorim zato, da se pri kupim kaki stranki. Jaz sem kmet in lahko živim brez poslanskega mandata. (Dr. Kukovec zopet kriči: „To je sramota, da grdite vojsko!") Listi v Beogradu pišejo huje, nego jaz govorim. Vsak pameten človek prizna to, kar je resnica, in to, kar sem tu povedal, je vse popolnoma resnično. Mi moramo priti z resnico na dan, gospodje!

V drugem pismu: „Pred par dnevi sem dobil izvod slovenskega časopisa, na katerega sem naročen. Ko sem istega prebiral, me je videl častnik, na kar me je čez par minut pozval, naj pridem k njemu v njegovo sobo, kjer me je preiskal ter mi odvzel časopis, kakor tudi knjigo o sveti vojski, Knjigo slovenskih Orlov, Orlovski koledarček ter tudi tri dopisnice, ki sem jih dobil od doma". (Medklici in nemir).

Gospodje! Ali je to patrijotično in ali tako delajo tudi v drugih naprednih in kulturnih državah! Nikjer! — Samo pri nas je kaj takega mogoče.

V 3. pismu se piše: „Kakor sem že poročal in omenil, da oklofutan biti ali s palico ali pasom jih dobiti, naj večkrat pri pregledovanju nog, je nekaj vsakdanjega in to brez vsakega vzroka, čeprav ima kdo še tako lepo umite noge. To je njim za zabavo. od početka so nas psovali s priimki „švaba", kar so pa morali opustiti". Menaža je slaba, kruh nam odtrgava jo, da imamo zjutraj zajtrk od njega. Ni mi žal za njim, ako bi ga tudi v resnici dobili. Ko drži neki podporočnik šolo, zahteva od Slovenca, da moli srbski Očenaš, kar seveda ne zna. On pa pravi, da ga mora vsak znati.

Drug prizor: „Pri vežbanju govori gospod kapetan o zunanjih in notranjih sovražnikih." — To je zanimivo, gospodje, le poslušajte! — „Zunanji sovražniki so naši sosedje, notranji sovražniki pa Radič in pop dr. Korošec." — Tako je gospodje. Tako se govori pri vojaštvu o ljudeh, ki imajo velike zasluge za naše ujedinjenje!

Mnogo pritožb bi še imel, ako bi se obrnil nazaj na zadnjo mobilizacijo in na zadnji vpoklic naših rekrutov. Toda, to je preveč žalostno in sramotno, boljše je, da o tem molčimo in delamo na to, da se take razmere čim prej odpravijo in nikdar več ne ponovijo. V tem hipu nemir in medklici pri poslancih Samostojne kmetijske stranke. Poslanec Žebot se oglasi: „Gospoda poslanca Majcen in Mermolja odobravata krivice, ki so se godile našim kmetom in fantom pri zadnji mobilizaciji. Prosim, da se to zabeleži v zapisniku!"

Gospod Brodar nadaljuje: Naj omenim še dalje eno pritožbo naših vojakov, radi česar se tudi že dolgo pritožujejo: to je radi voženj na dopuste. Fantje se pozivljajo v vojsko in morajo tam vršiti težko službo. Ko pa hočejo domov na dopust, pa morajo plačati polovično vožnjo. Naši fantje iz Slovenije, po veliki večini siromašni ljudje, morajo plačati n. pr. iz Slovenije v Negotin 600 K.

Dolžnost vlade bi bila, da že iz družinskih in etičnih razlogov dovoli za vojake brezplačno vožnjo.

Mislim, da ima naša država še toliko sredstev, da bi mogla to breme prevzeti in dovoliti vojakom brezplač čas in opravljati tako težko službo. no vožnjo. Ako morajo služiti toliko potem bi človek pričakoval, da bo imela naša država toliko smisla in da bo to breme prevzela. Samo smisla nimajo gospodje, ker se njih ne tiče.

Tudi ta upravičena zahteva je izzvala hrup in trušč, Pribičevič se je vmešaval, češ, da plačujejo vožnjo tudi Srbi. Ti demagogi vidijo namreč vsepovsod same separatiste in če opozicijonalni govornik, kakor v tem slučaju, še tako stvarno in splošno govori za vse državljane, tu za vse vojake, mu vedno podtikajo separatizem brez vsakega pomisleka in z najostudnejšim cinizmom.

Odlomki tega govora in pa medklici povedo več ali dovolj kažejo nam „človekoljubje“ naših oblastnikov, strašne ovire in zapreke, ki se stavijo poštenim in kulturnim narodnim zastopnikom nasproti, — in pokažejo nam tudi naše slovenske državotvorce — demokrate in samostojneže — v pravi luči. Tu si jih dobro oglejte, ko tako brezvestno zagovarjajo vse nakane proti naši mladini, našim vojakom, tu si jih dobro oglejte, da nikdar ne pozabite, kakšni so v resnici!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

Na zadnji parlamentarni seji dne 27. februarja je bila na dnevnem redu debata o načrtu za poslovnik.

Pogajanja med Nemško Avstrijo in nami radi ukinitve sekvestrov so ukinjena, ker so odromali avstrijski delegati po nova navodila.

ITALIJA.

Italijanski kralj je potrdil de Factov kabinet. Nova vlada je že prisegla kralju Tudi novi vladi ne pripisujejo dolgega krmarenja laške politike.

Najbolj zanima italijansko časopisje novi italijanski zunanji minister Schanzer, ki poseda veliko gospodarskega znanja in bo gotovo odločno nastopil za italijanske interese na genovski konferenci.

RUSIJA.

V samarski guberniji je umrlo samo v okrožju Bozuluk od lakote 17.000 oseb Od gladu obolelih je pa 18.000.

Beležke.

Zopet škandal. Beograjska „Republika“ razkriva sramotno afero, ki se tiče pečujskega premoga. Po mirovni pogodbi bi morala dobivati naša država 54% premoga, ki se izkoplje v pečujskih rudnikih. Naš delež bi znašal dnevno okrog 400 vagonov in našim železnicam bi to mnogo zaleglo. Seveda bi, če ne bi bila naša uprava takšna, kakoršna je. Ko je opazila, da gre z našim prometom navzdol, da to in ono manjka, je bilo za prevažanje tega premoga že prepozno. Zaradi pomanjkanja pragov je od 13. decembra l. l. pa do 26. januarja t. l. spravila samo eden vagon tega premoga iz Ogrske in se ga uvaža baje po 30 vagonov na dan. Kar državna uprava ne zna, to si upa izvesti zasebna firma Kaufmann iz Slavonskega Broda, ki stavlja to-le ponudbo: Rada bi prevzela ves premog mesto države, uvažala bi ga sama ter vdržavi prodajala po svobodni ceni — državi seveda tudi, za najemnino ali odškodnino bi pa poravnala vse stroške za našo reparacijsko komisijo v Parizu. Tvrdka namerava voziti premog do Mohača po Donavi, od tod do Beograda pa po vodi. Smoter in cilj ji je sijajna kupčija in to je zavohala tudi skupina naših parlamentarcev in visokih uradnikov, vodi jih radikalni poslanec Ceda Kostić. — Delajo na vse kriplje, da bi državi izpulili še ta masten kos ter ji potem nazaj prodajali prav drago — drobtino za drobtino. Iz samih državotvornih vrst izhajajo ljudje, ki državne zaklade in narodno imovino — brezvestno in umazano spravljajo v zasebne profitarske roke.

Umazanih kupčij ni konca in ne kraja, vršijo se z največjo brezvestnostjo ne samo na račun narodne imovine, temveč tudi v propast človeškega življenja. Na tisoče rekrutov je obolelo in pomrlo vsled slabe oskrbe, vsled pomanjkanja obleke v tej hudi zimi, v Bitolju so pa za dva milijona dinarjev prodali ogromno zalogo vojaških oblek, ki so prispele še iz Krfa in Soluna, raznim trgovcem in špekulantom, da bodo s to opremo lahko verižili ter tudi državo izsesavali. — Beograjska „Politika“ št. 4973 poroča o tem, a ne iz poštenega ogorčenja, temveč samo zato, ker so slučajno pri tej kupčiji ljudje, ki so ji politično nasprotni. — Razprodaja te vojaške opreme se je vršila na zelo pretkan način. Vojaška uprava je proglasila zalogo za staro, nerabno, vršila se je le samo formalno nekaka licitacija kupci pa so bili že poprej določeni in tako se je plen in „zaroda“ hitro in pa gladko pobasala Če bi bilo kaj poštenja, bi do tega sploh ne moglo priti, kako se morejo zaloge vojaške opreme označiti kot „neuporabne“, ko ven dar vsi vidimo, da hodi mnogo vojakov danes v najslabših cunjah in da še teh ni dovolj?! — Take umazanosti se razkrivajo samo tedaj, če zavist k temu navaja. Tako je tudi v tem — slučaju. V „Bitoljskem Vesniku“ se oglaša trgovec Jožef Isak Ruso in razkriva to razprodajo iz jeze, ker so ga drugi trgovci — mešanica čifutov, Srbov in Arnavtov — opeharili in odrinili od mastnega plena.

Brezglavost invalidnega zakona. Večjih modrijanov menda svet sploh ne zamore, kakor so naši državotvorneži. Ob vsaki priliki naglašajo centralizem po uradnih listih ga pa pobijajo, da je groza. Jutrovci pač ne vedo, zakaj se poganjajo, ali kaj prav zaprav pomeni centralizem. Če je že centralizem, je zakon veljaven in sicer eden za celo državo; pri nas pa še to ni moderno. Kako so ga pa gg. državotvorneži potuhtali pri invalidnem zakonu, je pač več kot nerodnost. Uradni list št. 14 z dne 14. februarja t. l. člen 20, dokazuje dovolj jasno, kake nezmožne in zmedene ljudi imamo na vladi. Kako kompliciran je ta zakon, je razvidno iz tega, da veljajo za Srbijo in Črno goro popolnoma drugi zakoni in sicer v letu 1878, 1879, za Slavonijo in Hrvatsko po ogrskem zakonu, za Dalmacijo naredba iste pokrajinske vlade iz leta 1918, za Slovenijo pa zopet drugače. To je torej državotvorna enakost. To je torej po mnenju teh dlakocepcev centralizem. Je pač najbolje, da imamo avtonomijo, ker takrat ne bo vladala taka brezglavost. Uvidimo namreč, da gg. državotvorneži sentralizma, ki bi bil za vse jednak, niti upeljati ne morejo.

Železničarska konferenca v Beogradu in skrb za „zboljšanje“ prometa. Dne 27. februarja so se sestali v Beogradu na posebni konferenci naši narodni železničarji Cujte in strmite, kaj so sklenili ti prometni nacionalisti. Glede vprašanja materijelnih odnošajev in vprašanja prometa se skliče za 1. maj konferenca, ki naj proči vse momente, ki zadržujejo promet in vse gospodarsko vprašanje. — Sklep te konference je zopet ena makedonska Promet in z njim v zvezi i naše gospodarstvo sta na robu propada. Mesto da bi šli vsi merodajni krogi takoj na delo, da dvignejo promet in z njim obupno gospodarsko stanje, pa bomo sedaj dva meseca tavali po temi propadanja prometa in še le 1. maja bodo začeli ti narodni železničarji proučevati vzroke, ki zadržujejo naš promet. Ti narodni železničarji, ki so konferirali v Beogradu, so res pravcati Lemberžani. Najpoprej mora priti pri nas do popolnega železniškega poloma, potem šele bo razna gospoda začela misliti, kaj je pravzaprav vzrok, da smo jo tako na debelo polomili. Če človek čita take pojave, kot je ravnokar navedena, res ne ve, ali bi se smejal ali klel zanikrnosti in brezbrižnosti na merodajnih mestih.

Še nekaj iz vojno-ministrskega odgovora. General Vasič je povdarjal, da so se rekruti klicali z izrečnim dostavkom, naj se — toplo oblečejo, naj imajo močno obleko, čevlje in odejo. Če bi to storili ne bi jih toliko pomrlo v nezakurjenih barakah in nepokritih tleh. Kar nima vojna uprava, to naj bi imel vsak rekrut iz delovnih danes strašno izmozganih slojev— dobro obleko in odejo; To pač spada v odgovor na celo rekrutsko tragedijo! Pravi cinizem ljudi, ki mislijo, da se s pozivi da vse izžeti iz ljudstva. — Na očitanja in konkretne slučaje sirovosti od strani oficirjev je govoril na dolgo in široko o dobrih oficirjih, ki ljubijo vojaka ter žanjejo za svojo ljubezen tudi zaupanje, omenil je tudi, da so izjeme — in to je bilo vse. Pa še ploskali so mu mnogi poslanci iz vladnega tabora.

Dnevne novice.

Kralj Aleksander se je vrnil z dvornim vlakom in svojim spremstvom dne 27. t. m. iz Bukarešte nazaj v Beograd. Beograd ni priredil kralju posebnega sprejema, ampak ga je pričakal na kolodvoru samo notranji minister dr. Voja Marinković, načelnik komande mesta in nekateri zastopniki centralne vlade.

Prekmurje ostane celo pri Sloveniji. Na seji zakonodajnega pododbora v Beogradu dne 22. februarja se je sklenilo, da se Dolnja Lendava s svojo okolico ne pridruži Medžimurju in Hrvatski, marveč ostane s celim Prekmurjem v zvezi s Slovenijo.

Predsednikom Hrvatske zajednice je bil izvoljen na občnem zboru 26. t. m. bivši zagrebški župan dr. Stjepan Srkulj. Pri tej priliki so konstatirali, da štejejo zajedničarji okrog 100.000 članov.

Minister Pucelj je zopet dobil — eno! Blamaža g. ministra Puclja na shodu v Slov. Bistrici še niti venila ni, pa si je že utrgal novo na shodu SKS v Kranju. Iz Kranja javljajo, da ni prišel g. minister niti do besede minulo nedeljo, ampak govorili so drugi ki so napolnili ministrov avtomobil z resničnimi očitki in obsodbo slabosjne politike. Ko bi hotel g. minister Pucelj enkrat v Slov. gorice, tam bi „o skupil, da bi pustil ministrovanje in se oprijel zopet mesarske sekire.

Puceljeva volovska kupčija. — „Kmetijski list“, oziroma samostojni bi radi, da bi jih naši listi pred javnostjo branili. Pri upitu zemljeradnikov na ministra Puclja radi prodaje volov iz Nemčije je zahteval naš poslanec D. Krajnc, da se izvoli parlamentarna komisija, ki bo celo afero preiskala ter predlagala, da se kaznujejo krivci in morajo državi vrniti, za kar so jo oškodovali. Krajnc je izjavil, da se naravnost nikogar ne dolži kake neredsti, tudi ministra ne. S tem pa še ni rečeno, da Pucelj in drugovi niso pri tej tajinstveni „kupčiji“ ničesar zakrivili. Čudno je, da je ravno samostojni poslanec Mermolja predlagal, da se preide preko tega vprašanja na dnevni red. Zakaj ni zahteval tudi on komisije, kakor mi, da bi se bila reč točno preiskala in dognalo, kdo da je kriv? Ako je Pucelj nedolžen, zakaj odklanja preiskovalno komisijo? Minister je odgovoren za stvari, ki se vrše v njegovem delokrogu. Nekaj nečednega je bilo v tej Puceljevi kupčiji, ker sta se Pucelj in Mermolja tako z vsemi štirimi branila preiskovalne komisije. V svojem glasilu pa naj samostojni raje povejo imena tistih, ki so pri tej barantiji zaslužili, kakor jih je celo srbski zemljeradnik poslanec Lazič naštel. Vi samostojni ste šli preko tega vprašanja na dnevni red, mi pa gremo preko pisave „Kmetijskega lista.“

„Mermolja, v Vrtojbo!“ Med govorom našega poslanca Brodarja je bil najbolj divji poslanec Samostojne, znani Mermolja. Poslanec Hohnjec in drugi naši poslanci so mu klicali — „Mermolja, v Vrtojbo! Izbeglica! Le pojdi na Goriško učit svoje rojake narodnega edinstva!“ Mermolja je bil pred vojsko doma v vasi Vrtojba pri Gorici. Bil je tako zvest svojemu rodu, da je izbegnil in prišel k nam delat zgago in sovraštvo. Mož je bil ves zelen od jeze Prihrumel je nad našega poslanca Žebota in ga je hotel dejansko napasti. Mermolja in njegovi so drugi se v Beogradu družijo z najbolj strupenimi Srbi Na pomoč so prihiteli Mermolju in Majcenu najhujši sovražniki katoliških Slovencev pop Valerijan Pribičevič in čokorilovec iz Bosne Kobasica.

Pobegli vojaški obvezanci bodo smeli nazaj. Zadnja leta je pred naborі in od vojakov pobegnilo mnogo naših fantov iz vseh pokrajin čez mejo. Mnogi bi se radi vrnili, a si ne upajo, ker se bojijo kazni. Poslanci Žebot Krajnc in tovariši so izročili vojnemu ministru spomenico, v kateri se prosi, naj se dovoli tem fantom svoboden in nekaznjen povratek. Vojni minister je te dni odgovoril, da bo v kratkem izšla naredba o pomilošćenju ubežnikov, tako da se bodo lahko vrnili, ne da bi bili kaznovani. Ko izide ta naredba, bo „Straža“ o tem takoj obvestila svoje čitatelje.

Poslanec Žebot je interveniral pri pristojnih ministrstvih in generalni direkciji carin radi otežkočenega obmejnega prometa na naši severni meji od Št Ilja do Sv. Duha na Ostrem vrhu. Posredoval je posebno radi tega, ker obmejne kontrolne oblasti zabranjujejo slovenskim dvolastnikom dolaz na svoja zemljišča tik ob meji. Najhujši Nemci in nemčurji pa od graničarskih komandantov dobijo takoj prolaznice, a naši zvesti Slovenci pa ne. Graničarji preganjajo naše ljudi, če ob meji na naši zemlji vršijo svoje delo ali če gredo domov. Zahteval je energično odpomoč. Naše ljudi prosimo, da sporočijo Jugoslov. klubu v Beograd vse nerednosti ob meji.

Smrt duhovnika in šolskega nadzornika. Iz Starega trga pri Sloveniji gradcu nam poročajo: V petek, dne 24. februarja smo spremljali k zadnjemu počitku g. kaplana Alojzija Mesiček. 11 duhovnikov in nepregledna množica mu je skazala zadnjo čast. V torek zvečer mu je v 35. letu jetika končala mlado življenje. Pokojni je bil blag duhovnik, posebno vnet za organizacijo naše mladine. Služboval je v Kamnici, v Kapeli pri Radgoni, pri Sv. Tomažu pri Ormožu in od 1. junija lanskega leta v Starem trgu. Gorečemu duhovniku svetila večna luč! — V torek, dne 21. februarja je v Slovenjgradcu za vedno zatisnil oči g. Ivan Trobej, bivši šolski nadzornik in učitelj na slovenjgraški ljudski šoli. Pogreba, tako lepega, Slovenjgradec že dolgo ni videl. Pa ga je preminuli tudi zaslužil. Zadnja tri leta je bil v pokoju. Sicer pa je 44 let deloval kot vzgojitelj mladine na slovenjgraški šoli, 42 let pa je bil organist in voditelj petja v mestni župnijski cerkvi sv. Elizabete. Vnetemu učitelju, ki se je toliko let žrtvoval za krščansko vzgojo mladine, bodi Bog plačnik v večnosti.

Nevarno zbolel je v Sromljah pri Brežicah tamošnji obče priljubljeni župnik vlč. g. Josip Pečnak. Cela župnija, kakor tudi ogromna vrsta njegovih prijateljev mu želi, da bi prav kmalu okreval.

Samostojno občinsko gospodarstvo v Selnici ob Dravi. Od vseh strani najdemo v listih porocila, da stavijo občine in kraji nove elektrarne, da jim ni treba svetiti z dragim smrdljivcem, kakor piše neki dopisnik. V Selnici imamo največjo elektrarno v srednji Evropi, a svetiti moramo še zmiraj s smrdljivcem. Kdo je temu kriv? Za časa gerentstva se je v Selnici naredil vodovod in napravil načrt za električni vod. Kmečki zvezar gerent je imel veliko potov in pisarij, da je dosegel saj delno podporo za vodovod in poplačal del dolgov. — Sedaj gospodarijo v občini zopet stari nemškutarji, samo ime so spremenili, gospodarijo namreč pod imenom samostojnih. Gospodarili bi že, če bi imeli zopet kako Kroišovo posestvo za razdeliti, a da bi poplačali vodovodne dolgove, da bi se potrudili za napeljavo elektrike v vas, kdo se bo za to trudil? To vendar nič ne nese, tu gre samo za občni blagor. Taki so voditelji samostojnih in socijalnih demokratov, od ministrov, do selniških občinskih očetov: za lastno korist vse, za občni blagor nič.

Drobtinice s Črne Gore pri Ptuju. Gospod urednik tudi tu na Gori so novosti. Postali smo silno učeni. Nekateri gorci se potegujejo za to, da bi bili iz opice. Posebno vneta za to stvar je tudi naša dična gospodična učiteljica Antonija. V tej svoji gorečnosti za svoje prepričanje je dne 15. februarja t. l. poletela celo v Ptuj, da bi celo pred sodiščem pokazala svojo vnetost. To jo je pa tako raztogotilo, da je silno nevarno obolela tako, da se revica niti ganiti ne more v postelji. Stražijo jo orožniki — lečijo jo medicinci. Gospod Cvetkovič, kdo pa ima šolo?

Ubijanje klerikalnega zmaja na Ptujski gori. Za pobijanje klerikalnega zmaja na Črni gori pri Ptuju si želi pridobiti nevenljivih zaslug Po-

čejeva hiša, da tako ovekoveči svoje slavno ime. Seveda je ta klerikalni zmaj na znotraj votel, na zunaj ga pa nič ni. Gre mu le za to, kako napraviti in organizirati močno protifarovško gonjo. Učeni gospod medicinec Milko hoče znanstvenim potom pofakiniti mlade ljudi. Gospod medicinec Janko ta vpije po noči tam, kjer ve, da so v hiši verni ljudje in jih ni mo' goče pofakiniti. Oče Janez, bivši avstrijski stražmojster, pa se boji, da bi žandarji ob nedeljah k maši hodili. Radi tega se hodi norčkat iz njih, celo v kasarno. To je državotvorno in izobraževalno delo teh slavnih Pečejev. Tamošnja dušna pastirja pa denuncirajo ti ljudje vsem mogočim oblastem, da sta protidržavna elementa in bogsigavedi kaj vse. Kam smo prišli! Ali ni vnebovpijoča krivica, da se duhovnike, ki nesebično delajo za dobrobit ljudstva in takorekoč brezplačno delajo za državo, še denuncira za protidržavne? Iz same protiverske zagrizenosti se dela ta peklenska gonja. Je pač res, Gora ni nora, ali nor je, kdor gre gor!

Okrajnemu zastopu v Ptuju. Cesta čez svetniški breg pri Sv. Urbanu je v takem stanu, da je podobna cestam v Galiciji ob času zimske vojske. Kolesa se vdirajo do osi v mehko, ilovnato zemljo. V soboto popoldne so obtičali na ptujski strani kar trije vozniki in eden avtomobil, ta celo pri vožnji navzdol. Res je težko dobiti prodec v tem kraju, še večja težava je, ker so posestniki tako trmasti, da ga sploh nočejo voziti, ne bo pa kazalo drugače, kakor cesto popolnoma na novo predelati in na novo posuti z debelim kamenjem, potem še le z drobnim prodcem. Gospoje pa, ki nočejo voziti s svojo živino, bodo pač morali plačati drage vožnje z avtomobili.

Pust v Slov. gor. Lani v jeseni je bilo povsod porok v izobilju; letos v pustu se je veselo ženitovanje povsod ustavilo. Le tuintam je bila kaka poroka; godci so praznovali in zdihovali, da ni zaslužka in dobre pijače zastonj. Zato so se gibčni mladi ljudje odškodovali v pustnih dneh. — Že 14 dni pred pustnim praznikom so hodili „orači" in „kurenti" po vaseh in iskali, kje se dobi zastonj jesti in piti, pa še klobasico ali jajce ali bankovec povrh. Pridno so orali pred hišami osamelih nevest, pri katerih se ni zglasil noben ženin. Mogoče, da bo zdaj pred hišo zrastlo toliko pšenice, da bo gostija v novem letu. Bog jo daj vsem, ki želijo priti v zakonski jarem.

Ljutomerske novice. Poročila se je tukaj 22. t. m. gospodična M. Brač kova, trška hči z mladeničem gospodom Mat. Vozličem iz Cvena. Pri bogato obloženi mizi so se gostje spominjali Dijaške kuhinje v Mariboru ter nabrali znesek 226 K. Blagim prijateljem in dobrotnikom ubogih dijakov, najsrčnejši Bog plačaj! Novoporočencema obilo sreče! — Umrla je gospa Alojzija Karba, soproga že vpokojenega sedlarja ter mati g. dr. Riharda Karba in učiteljice ročnih del Angele Karbove. Pokojna je bila svoj čas — v mladosti vrla delavka na narodnem polju. Zasti se je odlikovala kot izborna moč in gledališka igralka v prvi dobi naše že stare Čitalnice. Dosegla je visoko starost, 79 let.

Španska bolezen in influenca pri Sv. Bolfenku v Slov. gor. Meseca januarja in februarja je pri nas silno razsajala španska bolezen ali influenca. Šla je od vasi do vasi, od hiše do hiše; ponekod so ležali vsi. Zdaj že ponehava ta tlačilka zdravja in dela; letos je bila posebno mila, ker ni zahtevala niti enega smrtnega slučaja.

Podučni tečaj v Zrečah pri Konjicah. SKSZ s sedežem v Ljubljani, ima po celi Sloveniji svoje dekanijske odbore. Odbor za dekanijo Konjice je pri nas priredil podučni tečaj. Gosp. Mirt je govoril o zadružništvu in je med ostalim omenil da je Zadr. zveza v Ljubljani hranilnico in posojilnico v Zrečah pohvalila kot eno najbolj vzgledno oskrbovanih zadrug. G. Razbornik je obravnaval predmet: Država. G. Rančigaj je predaval o društvih o vejah, ki se držijo debla SKSZ. Ena veja se je ustanovila danes v Zrečah: Katoliško izobraževalno društvo. Predsedujoči mladenič F. Fijavž je sklepoma izrekel spodobno zahvalo govornikom in v obilnem številu zbranim poslušalcem.

Solsko slavje v Zrečah. Ljubko urico so dne 26. febr. oskrbeli naši šolarji. Vprizorili so namreč dva igrokaza in petje. Sodeloval je tamburaški zbor. Za obilno udeležbo se je g. nadučitelj občinstvu primerno zahvalil. Gospodinja Kropej-Gregorčičeva pa je v imenu vzradoščenih tovarišev izrekla zahvalo učiteljstvu za velik trud, ki ga isto razodeva z njemu zaupanimi otroci.

Slov. dijaška zadruga v Pragi se tem potom zahvaljuje v imenu slovenskih visokošolcev v Pragi vsem onim, ki so se odzvali na njeno prošnjo za zboljšanje gmotnega stanja. Posebnih zahval pa zadruga radi visokih poštnih stroškov ne bo pošiljala. Prosimo slovensko javnost, da nam še nadalje ostane naklonjena, dokler se ne reši vprašanje državnih podpor za študije v inozemstvu.

Izmenjava 5 dinarskih novčanic. Kakor znano, pridejo iz prometa petdinarske novčanice. Za to izmenjavo je določen 10 mesečni rok. Kdor ima petdinarske novčanice, jih naj zamenja v določenem roku, Da se izmenjava olajša, je naročeno vsem državnim blagajnam, in davčnim uradom, da pri zamenjavi teh novčanic gredo ljudstvu na roko.

Dobri stražarji. Deset finančnih stražnikov z narednikom Borovičem vred je na beograjskem kolodvoru kar tako iz dolgega časa ali pa iz nagona, da menjajo svojo službo in svoj posel, vlomilo v neki tovorni vagon ter začelo krasti razno blago, ki je bilo v zavojih in zabojih. Koliko zavojev je zmanjkalo, se ne ve, policija, ki je — prišla tem „dobrim" stražnikom hitro na sled, je našla v vagonu precej nedotaknjenih zabojev in enega, ki je bil poln ženskih čevljev, napol praznega, Financarje so polovili, narednik je pa utekel.

Krvavi konec ljubezni. V Zagrebu se je zaročil pred 2 leti delavec Ivan Opalički s Ciliko Filipec, ki je služila pri dr. Beleslavu Bolleu. Zaročenca nista mogla dobiti stanovanja in sta odlagala s poroko. Vsled neprestanega odlašanja s poroko je prišlo med obema večkrat do ostrih prepirov. Opalički je končno sklenil, da napravi temeljit konec teh ljubezenskih razmer. Nekega večera se je skril ob po 11. uri zvečer vsobi Cilike v omaro. Skrita ste našli Cilika in gospa dr. Bolleo. Ko sta pa zapazila da ima ljubček v rokah dolg nož, ste začeli bežati, Opalički pa za njima. Nesrečna nevesta Cilika je dobila dva zabodljaja z nožem v lednje in so jo prepeljali v bolnico. Policija je izsledila krvoločnega ljubčka, ki je priznal svoj čin in je bil na to izročen sodniji.

Dobro se je zavaroval. Pred 20 leti se je zavaroval neki inženir iz Bosne pri neki amerikanski zavarovalnici za svoto 20.000 dolarjev. Pred vojsko je vedno plačeval premije, po preobratu pa je poslal zavarovalnici medvojni zaostanek. Od preobrata do danes je kupoval drage dolarje in plačeval z njimi premije. Te dni je dočakal težko pričakovanih 20 let zavarovalnica mu je poslala ček z nakazanimi 6 milijoni kron.

Krojač posilil 7 letnega otroka. V Osjeku so zaprli krojača Vasilija Kukuškin, ker je posilil 7 letno hčerko svoje priležnice Jelisove Čikoš.

Bankovce je kuril. Te dni je začel mostarski trgovec Halil B. v pijani družbi paliti 100 dinarske bankovce. Policija ga je aretirala radi zločina uničevanja državnih novcev. — Trgovec se je pri zaslišanju branil, češ, da je s paljenjem bankovcev koristil državi in je s tem činom tudi pomagal dvigati valuto. Kljub temu zagovoru so ga pa pridržali v zaporu da se pošteno strezne, in bo začel misliti o problemu sežiganja državnih bankovcev malo pametneje.

Tri vagoni sena so zgoreli dne 26. t. m. na državnem kolodvoru v Zagrebu. Ogenj je zanetila iskra, ki je padla iz lokomotive med seno.

Potres v Srbiji. Ne samo ponekod v Sloveniji, ampak tudi po drugod in zlasti v južnem delu Srbije, so dne 26. februarja občutili potres. Tako n. pr. je bil potresni sunek v Vranji precej močen, toda škode ni povzročil nobene.

Podravska podružnica Slovenskega planinskega društva v Rušah vabi svoje člane na svoj 21. občni zbor, ki se vrši v sredo, dne 8. t. m., ob 16., oziroma 17. uri v gostilni gosp. Fric Glaserja v Smolniku po običajnem dnevnem redu.

Mislinjska podružnica Slovenskega planinskega društva v Slovenjem Gradcu naznanja vsem svojim članom da se vrši občni zbor dne 15. t. m. ob 8. uri zvečer v Narodnem domu v Sl. Gradcu. Člani se vabijo k mnogobrojni udeležbi!

Najpametnejši predlog, katerega je kedaj stavil kak vodilni državnik, bo brezdvomno predlog angleškega premierja Lloyda George na konferenci v Genovi, da se naj sklene za dobo 10 let popolno premirje, veljavno za vse države celega sveta. V tej dobi bi naj orožje počivalo, pospešiti bi se pa moralo delo za obnovitev opustošene Evrope. Angleški listi zatrjujejo, da bo angleški državnik prodrl s svojim načrtom.

Iz Maribora.

Telovadna akademija mariborskega dijaškega Orla se vrši v nedeljo, dne 5. t. m., ob 5. uri popoldne v veliki dvorani kazina. Telovadne točke bodo proizvajali člani, članice, naraščaj in gojenke v sredi dvorane, pevske točke pa na odru. Nastopi moški, ženski in mešan zbor s skrbno izbranim sporedom. Dvorana bo prireditvi primerno okrašena. Vstopnina: sedeži po 7 in 5 dinarjev, stojišča parterna in galerijska po 2 dinarja. Blagajna se odpre oa štirih. — Prijatelji orlovstva, pridite v obilnem številu! Bratje in somišljeniki iz dežele dobrodošli!

Vojaške kočije so ob nedeljah in ob priliki raznih zabav in plesov v neprestanem diru iz ene ulice v drugo, od lokala do lokala, dokler vojaki-kočijaži in vojaški konji vsi trudni ne kimajo v jutranjih urah pred kako veselično dvorano, kjer raja njih gospoda do zadnjega hipa. Znanim pojavam, kot je n. pr. orjaški, zaliti in pisani komandant vojne realke na razpoloženju, se v teh kočijah pridružujejo še druge, o katerih še težje mislimo in razumemo da bi imele kako pravico do te vožnje. To so vam sorodniki in znanci visokih oficirjev od vseh strani in tudi diskretna, a često prav dvomljiva, ženska znanstva iz ulice in raznih lokalov. Blesteče uniforme, sijajne plače, ki odpirajo vrata v visoki svet raznih balov in polsvet ulice, te kočije in ves ta pomp izvira iz srag in trpljenja preobloženega davkoplačevalca in če ni pri gotovih krogih dovoli poštenja, naj bo vsaj toliko takta, da se davkoplačevalcev ne bo na tak način zasmehovalo.

Mariborski Sokol in mestni komandant g. pukovnik Babič. Mariborski Sokol je običajal predvčerajšnjim v Narodnem domu svojo običajno maškerado. Vsi JDS prvaki in prijatelji sokolstva so bili povabljeni na maškerado, le g. mestni komandant pukovnik Babič ni dobil povabila in se je čutil radi netaktnosti Sokola užaljenega. G. Babič je zahteval od vodstva mariborskih Sokolov izjavo: morda ga niso nalašč in namenoma prezrli pri maškeradi, ampak se je to pripetilo le pomotoma na brzo roko. Mariborski Sokol pa je izjavil g. komandantu, da ga nalašč in namenoma ni povabil. — Kdor pozna kot Mariborčan razmere izza zadnjih plesov in vojaških prireditev, ne rabi k zgorajni notici nobenega komentarja.

„Tak denar nima blagoslova." — Star slovenski pregovor pravi, da denar, ki si ga je kdo pridobil na „izvanredni" način nima blagoslova. — Cel Maribor ve, da je trgovec Soštarič obogatel na račun mestnega gospodarskega urada, oziroma vojne ter

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(74. nadaljevanje.)

„Moja kopel je pripravljena, za danes ga ne potrebujem več in moji klienti mi bodo do jutri poiskali nadomestilo. — Primita ga! — Strahopetneža! Ali se bojita, da vaju vgrizne —!"

Damasip in Oarses nista kazala mnogo volje, da bi se spopadla z mišičastim Britancem. Ranjen je bil — sam je bil, ni imel upanja, da bi ušel in se rešil, — toda iz njegovega lica in iz njegovih oči je sijal ponosen in preteč pogum, ki je zelo zgovorno svaril oproščenca, naj mu ne stopita preblizu. —

Boječe sta se spogledovala in povešala oči pred jeznim pogledom svojega patrona.

Njuno obotavljanje je rešilo Esko. Hipija je gledal na vsakega šest čevljev visokega, pogumnega človeka kot na svojo last. Razen tega je imel za svojega nekdanjega učenca še posebno nagnjenje.

Razkoračil se je torej med sužnjem in med njegovim gospodarjem in rekel na videz malomarno:

„Daj mu eden ali dva dni časa. Morebiti najdemo zanj boljšo uporabo, ko da bi ga zaklali tule na tem snežnobelem tlaku, in dalo se ga bo tudi kako drugače spraviti za ta čas na varno. — bodi prepričan o tem!"

„Ni mogoče!" je nevoljno vzkliknil Placid. „Ne bodi neumen! Cul je dovolj, da more uničiti vsak las na glavi slehernega izmed nas —! Živ ne sme zapustiti te sobe!"

„Samo 24 ur!" je prosil Hipija. — Dobro je vedel, da se v enem dnevu v Rimu utegne mnogo zgoditi. „Zakleni ga varno, kakor le moreš, — pa pusti ga živeti do jutri! — Hipija te prosi za to uslugo in ne bo se lahko zgodilo, da bi ti odrekel, ko boš ti njega česa prosil! — Kaj, če bi jaz rekel „ne" — v cezarjevi sobi —? Daj — napraviva pogodbo!"

Tribun je za trenutek pomišljal.

Nato pa je udaril svojo desnico v Hipijevo.

„Dobro!" je dejal, „24 ur odloga na eni strani in najostrejši meč v Rimu meni na razpolago na drugi strani —! Hoj, Damasip, pokliči moje ljudi! Naj mu denejo naše nove verige okoli vratu in naj ga priklenejo k — srednjemu stebru v notranjem kvoru!"

Povelje so izvršili in Eska je bil ujetnik, brez moči in upa na rešitev, obložen s skrivnostjo, ki bi mogla rešiti cezarja in imperij, in blazen strah za Mariamno mu je vznemirjal dušo.

II.

Napad in bramba.

Mariamnina lepota ni mogla ostati neopažena v mestu, kakršno je bilo Rim, četudi je redkokedaj stopila iz hiše in je živela skrito življenje, kolikor so ji dovoljevali njeni opravki.

Vkljub preziranju, ki so ga ponosni Rimljani gojili do premaganih žičanov, je vendar vzbudila pozornost, kadar je šla po svojih redkih potih iz hiše, kupovat zjutraj na trg, ali ,pa zvečer zajemat vodo k Tiberu.

In tako so zazrle njeno lepoto tudi zlobne oči Damasipa, oproščenca Placidovega. Ta človek seveda ni izgubljal časa in je koj hitel poročat — svojemu patronu o biseru, ki ga je našel med smetjem kakor se je izrazil.

Placid jo je videl le enkrat in še istikrat je imela obraz strogo zastr. Pa popis, ki mu ga je o njeni lepoti podal njegov klient, ga je tako razvnel da je sklenil, jo dobiti za sebe po vsaki ceni, in skoval je z Damasipom peklenski naklep zoper njo.

Eska je čul par besed, toda dovolj je bilo, da se je hudo vznemiril, posebno ko je pomislil na kruto, brezobzirno brezsrčnost tribunovo in suženisko pokorščino njegovih klientov.

Priklenjen k stebru, gladen in oslabel, ranjen, s 24 urami življenja pred seboj in z grozno slutnjo v srcu, da morebiti ravno v tem trenutku — ljubljeno bitje nič hudega sluteč stopa v nastavljeno past — tak položaj bi bil strl tudi najmočnejšega moža in spravil v brezup tudi najpogumnejše srce.

Pa Eska ni obupaval. Nekaj, česar ni mogel razumeti, mu je dajalo lažbo in moč in ni se zavedal, da že tli v njegovem srcu zaupanje na višjo moč nad njim, ki se nanjo sme zanesti, — iskra večne resnice in prave vere, ki mu jo je položil v srce Kalha —.

(Dalje prihodnjič.)

povojne mestne tržnice. Pred vojno je bil začetnik kateremu je grozil polom. A Pfeifer je kot vladni komisar otel Šoštariča finančne smrti. Obadva sta postala deležna lepih svot. Šoštarič je krpil veliko Kokošinekovo hišo in začel „na veliko.“ Ne želimo sicer pravnikomur nič hudega, a pravimo: Vsaka sila do vremena! Mestni občini sta Šoštarič in Pfeifer „pridelala“ mnogo dolga, a svote, ki sta si jih onadva zaslužila, „nimajo žegna. Tudi Pfeiferja še čaka šiba kazni. Kdor visoko leta — nizko pade.

Tatu monštrance iz mariborske stolne cerkve že imajo. Policija je prijela šoferja Karla Vaupotiča, ki je udrl pred dnevi v tabernakelj naše stolne cerkve in oropal monštranco. Od monštrance manjka samo lunula, nekak kamenčkov in svetnik, ki je stal na vrhu monštrance. Tat je imel monštranco v svojem kovčeku. O hostiji je prvotno izpovedal, da jo je po izvršeni tatvini skril pod neko preprogo pri glavnem altarju, a, ko ga je policija tirala proti stolici kjer bi naj pokazal, kamor je porinil Najsvetejše, je izjavil, da je hostijo pojedel.

Ljudska univerza v Mariboru priredi v petek, dne 3 marca t. l. ob pol 8. uri zvečer v prostorih Kazine javno ljudsko predavanje, na katerem bo predaval o predmetu „Kako se telo boruje za svoje zdravje“, vseučiliščni docent dr. Matko. Vstop je vstopnine prost Kdor pa želi postati član velevažne Ljudske univerze v Mariboru naj plača letno plačarino 6 din.

Za župnijske urade.

Župnijski uradi, pozor! K članku s tem-le napisom v št. 21 nam piše pisec članka „Kolkovanje poročnih, krstnih in mrtvaških listov“ v št. 111 dne 5. oktobra 1921: Veseli me, da se je zadeva glede kolkovanja matičnih izpiskov vendar enkrat rešila, če tudi s svojim člankom nikakor nisem hotel povzročiti, da se naj obrne kak župnijski urad v tej zadevi na delegacijo ministrstva financ v Ljubljani in tudi s temi vrsticami ne nameravam nič sličnega. Ne strinjam se pa z naziranjem delegacije, da se samski listi ne morejo smatrati za notranjecerkveno zadevo, da torej niso kolka prosti. Ostajam pri svoji prvotni trditvi, da so samski listi, kakoršni se tu pri nas rabijo za poroke, zgolj cerkvene listine in torej kolka prosti. Moji razlogi so: 1, Samski listi niso nikakšni izpiski iz matičnih knjig, kakor pravi delegacija; kajti ko je cerkvena oblast leta 1907 zaukazala z dekretom: ‚Ne temere“, da se naj zabeleži poroka tudi v krstni knjigi, se je avstrijska uprava temu protivila in je dovolila, da se sme to kvečjemu zgoditi na posebnem lističu, nikakor pa ne v matični knjigi sami. Vse opombe o izvršeni poroki v matičah se vršijo torej samo pro foro ecclesiae, zato ima tudi potrdilo iz krstne knjige, da ta ali ona oseba ni poročena, da je torej še samskega stanu, ali samski list za ženine in neveste veljavo samo pro foro ecclesiae, je torej kolka prost. 2. Državna oblast ne pozna samskih listov za poroke; ne zahteva jih pri poroki vojaških oseb, niti za civilno nevesto, ampak zadovoljuje se z domovinskim listom; ne zahteva jih tudi za civilne poroke. Potrdila o samskem stanu zahteva samo cerkvena oblast, torej so samski listi za poroko res zgolj cerkvene listine in kot takšne kolka prosti. — Če pa zahteva državna oblast kot prilogo k prošnji za državno službo potrdilo o samskem stanu od župnijskega ali občinskega urada, potem potrdi urad, da je prošnjik, v kolikor so razmere uradu znane, samskega stanu in to potrdilo je kot potrdilo o osebnih razmerah po tarifni postavki 3 in 4 člena 10 podvrženo kolku 20 K.

Kolkovanje matičnih izpiskov. — se nam: Ne kaže, pogrevati starih reči, o katerih se je pisalo že toliko in ki so se z jasno določbo finančne delegacije v Ljubljani (prim. „Stražo“ št. 21) vendar definitivno uredile. Toda po škofiji kroži odlok, v katerem obvešča škofijski konzistorij cerkvene urade o tozadevni odločbi pokrajinske uprave v Ljubljani z dne 31. dec. l. l. Ta odločba pa pogreva staro pomoto in neresnico da se matični izpiski kolkujejo po tar. post. 330 člena 11, ki pa, to mora zdaj vedeti že vsak nekoliko izobražen državljan, velja samo za ozemlje Srbije in Črnegore. Zato povdarjamo še enkrat, da spada kolek za matične izpiske med stalne pristojbine, glede katerih pravi člen 151 da se povišajo za 100% in potem početvorijo, to je: prvotna taksa 1 K se poviša za 1 K na svoto 2 K ki se početvori na 8 K ali 2 din. Ne bi pisali o stvari znovič, a mi vemo, da bo okrožnica še marsikaterega speljala na led. Od škofijskega konzistorija pa pričakujemo, da prekliče okrožnico in ustavi daljne kroženje.

Razgled po svetu.

Papež Pij XI. in Kraljedvorski rokopis. Pri nas je malo znano, da je bil naš slavist g. Žunkovič 1911 leta v Prago poklican, da preštudira in pregleda Zelenogorski in Kraljedvorski rokopis ter izpregovori svoje mnenje, ali sta pristna, ali ponarejena, ker so češki „realisti“ l. 1886. v ves svet razbobnali, da je Hanka oba dokumenta potvoril. G. Žunkovič je par mescev pozneje izdal spis s vsestranskimi dokazi, da sta oba rokopisa pristna, ter da je Zelenogorski rokopis uvrstiti v dobo okoli Kristusovega rojstva, Kraljedvorskega pa v XIII. ali XIV stoletje. — Praški vseučiliščni profesor dr. Piči je potem na tej podlagi potoval na Francosko in Laško z enim listom Kraljedvorskega rokopisa, ter zahteval od najznamenitejših arhivarjev in paleografov njihova mnenja o starosti tega rokopisa. Med temi je bil tudi takratni ravnatelj znamenite Ambrozijanske knjižnice v Milanu, Monsignore Achille Ratti, sedanji papež Pij XI. On je dal Piču naslednje spričevalo: „Pismo tega rokopisa spominja na druge rokopise, posebno na one na Spodnjem Renu, in zdi se mi, da se mora uvrstiti v 14—15. stoletje.“ Pripomnil je dalje, da je Žunkovičev razsodek vsekakor upoštevanja vreden. — Zadnja leta je praška tehnika zopet vsestransko preštudirala in preiskala omenjene rokopise in našla veliko novih podatkov za njihovo pristnost. Namerava se pristnost teh rokopisov, koje je hotela avstrijska vlada na vsak način razkričati kot falzifikate, tako, ko se razmere na Češkem nekoliko ugladijo, po znanstvenih krogih kot v resnici starodobne razglasiti.

Novo grozno morsko in zračno orožje. Amerika sicer organizira danes velik pokret za svetovno razorožitev, a pri vsem tem se njena tehnika še naprej bavi z izdelovanjem novih in strašnih vojnih sredstev. Tako je v zadnjem času napravila ameriška admiraliteta več poskusov z novim — zračno-morskim orožjem. To je nova vrsta bomb za avijatike, ki bi se rabila samo za uničevanje vojnih ladij. Ta bomba ima to lastnost, da se pred eksplozijo pogrezne v veliko morsko globino in ko potem eksplodira, zadene seveda najprej podvodne dele ladje ter povzroči obenem tako silne valove, da je vsaka akcija za rešitev — moštva s čolni onemogočena. To je zopet lep dokaz za progres v — humanizmu

Širite katoliške liste!

Ali ste že zavarovali svoja

poslopja, premičnine, proti požaru, svoje življenje, na doživetje in smrt, svoje otroke za doto pri

Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani?

Podružnica: Celje, Breg 33
Poverjeništvo: Maribor, Mlinska ulica 32. 1—3 76

GALANTERIJO
DROBNARIJO
PARFUMERIJO
PLETARSKE IZDELKE
IN DRUGO

PRIPOROČATA

NA DROBNO :—: NA DEBELO

BALOH & ROSINA
MARIBOR, GRAJSKI TRG STEV. 8. 3—101* 18

Žepne ure precizijske in stenske popravlja najsolidneje tvrdka R. Bizak, Maribor, Gosposka ulica štev. 16. 17—30

Na drobno **TRGOVINA** Na debelo
emajlove, steklene, porcelanaste in majolične posode se priporoča cenj. občinstvu
Albert Vicel, Maribor, Glavni trg 5.

DOBRO IN PO CENI
kupite edino pri tvrdki
JAKOB LAH
Maribor, Glavni trg 2.
Zimsko perilo, obleke, klobuke, čevlje, dežnice, copate, nogavice ter razno galanterijsko blago.
Najceneje 1—842 **Solidno!**

Ko pridete v CELJE
oglasite se v Vašo korist pri tvrdki
FRECE & PLAHUTA
KOLODVORSKA (Aleksandrova) ULICA
Eno minuto od kolodvora
Velika zaloga sladkorja, kave, čaja, riža, olja, mila, sveč, slivovke i. t. d. Cene so vsled pravočasnega nakupa blaga jako nizke, o čemur se blagovolite sami prepričati.
Zaloga voščenih cerkvenih sveč kg K 80'—
Podpirajte domačo tvrdko!

Zadružna gospodarska banka d. d.
Podružnica v Mariboru.
Začasno: Koroška cesta 1/I. — Telefon 311. — Brzojavi: Gospobanka.
Centrala: Ljubljana. Podružnice: Djakovo, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.
Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnice v Karlovcu in Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.
Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50,000.000'—.
Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.
Pooblaščeni prodajalec srečk državne razredne loterije. 581

Izdajatelj in založnik: Konz. „Straže.“ Odgovorni urednik: Vlado Pušenjak. Tisk Cirilove tiskarne v Mariboru.